

«ГОЛОВНИЙ БІЛЬ» АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

Доповідач: Нагорний Ю., студент групи Ю-74 СумДУ

Науковий керівник: Резнік М.М., викладач к.АГПФЕБ

Прийнятий 30 квітня 2009 року закон України «Про акціонерні товариства» (№ 514 - IV) (далі – Закон) (1) кардинально змінив майже всі існуючі правила створення та діяльності акціонерних товариств в Україні.

Згідно даного Закону статуту та інші внутрішні положення акціонерних товариств повинні бути приведені у відповідність до 30 квітня 2011 року. Проте реалізація нововведень законодавства в частині зміни механізмів діяльності товариства та органів їх управління можлива лише за умови негайно розпочатої роботи в даному напрямку.

Концептуальними новелами Закону є : поділ АТ на публічні та приватні; обмеження кількості акціонерів у приватних АТ та вимога обов'язкового лістингу публічних АТ; заборона документарної форми випуску акцій; новий порядок визначення розміру та порядку виплати дивідендів АТ; нові правила скликання та проведення загальних зборів акціонерів; запровадження кумулятивного голосування під час обрання Наглядової ради; запровадження правил вчинення АТ значних правочинів та правочинів із заінтересованістю; особливий порядок придбання значного та контрольного пакетів акцій АТ; суттєво оновлений механізм здійснення реорганізаційних процедур та багато інших (2) .

Закон не містить вимог про реорганізацію відкритих акціонерних товариств у публічні та закритих - у приватні шляхом перетворення тобто його норми не тягнуть за собою припинення діяльності одного і створення іншого шляхом реорганізації, а призводить лише до зміни офіційної назви (3).

Очевидна незручність у використанні скорочених форм нових найменувань типів товариств, що є омонімами, — це далеко не найбільший недолік нового Закону, пов'язаний із розмежуванням акціонерних товариств на публічні та приватні.

Поряд з поділом товариств за типами законодавчо встановлено вимоги щодо кількісного складу акціонерів. А саме: приватні акціонерні товариства – не більше 100 акціонерів, публічні – відповідно більше 100 акціонерів (4) .

Для приведення кількості акціонерів, що відповідає кількості акціонерів певного типу, можна викупити акції « зайвих » акціонерів. При цьому, для виконання цих дій слід обов'язково залучати ліцензованого торговця цінними паперами. До того ж, відповідно до закону, в залежності від кількості акціонерів у товариства виникають певні права та обов'язки. Чим менша кількість акціонерів, тим більше ступенів свободи має товариство. Тому викуп акцій може бути доцільним не тільки для прийняття рішення про тип товариства (5) .

В Україні 10 000 відкритих акціонерних товариств, більшість в яких кількість акціонерів перевищує 100 осіб, змушені будуть змінити тип товариства щоб привести свою діяльність у відповідність до Закону та пройти процедуру лістингу на фондовій біржі. Більшість же трансформованих товариств не зможуть її пройти, оскільки для внесення акцій товариства до котирувального списку принаймні другого рівня лістингу можливе, лише якщо чисті активи становлять 50 млн грн.; до першого рівня лістингу, то його вимога вдвічі перевищує зазначену вимогу другого рівня. Крім того, перший рівень лістингу вимагає від АТ досягнення й інших показників (річний дохід від реалізації відповідним АТ товарів, робіт і послуг за останній фінансовий рік має становити не менше 100 млн грн.). Проте невиконання вимог щодо обов'язкового лістингу на тягне за собою відповідальності, що проковує невиконання емітентами і інших вимог закону (6) .

Проаналізувавши основні положення вказаного Закону слід зазначити, що даний нормативно – правовий акт потребує серйозного доопрацювання, оскільки має ряд суттєвих недоліків.

По – перше, враховуючи зарубіжний досвід законодавчого регулювання діяльності компаній з акціонерним капіталом, доцільно було б застосувати обмеження кількості акціонерів до тих товариств, які утворюються після 30 квітня 2009 року. Це дасть

товариствам які функціонували до набрання чинності Закону можливість вільної трансформації.

По – друге, потрібно врегулювати порядок дії приватного товариства в разі якщо кількість його учасників перевищує 100 осіб; закріпити обов'язок зміни типу товариства з приватного на публічне; встановити строк протягом якого має відбутися зміна типу, а також запровадити санкції за порушення пропонованих норм.

Отже, нинішня правова невизначеність у законодавстві щодо акціонерних товариств шкодить як самим товариствам так і його акціонерам. Саме тому необхідно усунути зазначені недоліки, інакше через півтора роки більшість нинішніх товариств відкритого і закритого типу опиняться поза правовим полем.

Література

1. Про акціонерні товариства: Закон України // Відомості Верховної Ради України. - 2008. - № 50-51. – ст.384.
2. Нові вимоги Закону «Про акціонерні товариства» // afr.com.ua/2000.
3. Н. Бетіна. Про акціонерні товариства // Дзеркало тижня. – www.dt.ua.
4. Н. Щербина. Господарське право. Управління акціонерним товариством // www.edk.net.ua/book.
5. Акціонерні товариства . Матеріали з Вікіпедії – вільної енциклопедії // www.wikipedia.org.
6. К. Куценко. Економічна правда // ep.rada.